

DAF YOMI IYUN TOPICS-Kiddushin 70

1. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ע עמוד א

אמר ליה: תיתי דונג תשקינן, אמר ליה, הכי אמר שמואל: אין משתמשים באשה. קטנה היא! בפירוש אמר שמואל: אין משתמשים באשה כלל, בין גדולה בין קטנה. נשדר ליה מר שלמא לילתא, א"ל, הכי אמר שמואל: קול באשה ערוה. אפשר ע"י שליח! א"ל, הכי אמר שמואל: אין שואלין בשלום אשה. על ידי בעלה! אמר ליה, הכי אמר שמואל: אין שואלין בשלום אשה כלל.

2. פני יהושע מסכת קידושין דף ע עמוד א

שם אמר ליה נישדר מר שלמא לילתא אמר ליה קול באשה ערוה אפשר ע"י שליח אמר ליה הכי אמר שמואל אין שואלין בשלום אשה כו'. לכאורה מעיקרא הוי ליה למימר הא דאין שואלין אלא משום דאגב אורחא אתא נמי לאשמעינן הא מילתא גופא דאית ביה תרתי איסורי אלא דאכתי אינו מיושב שהרי מעיקרא דאמר ליה נישדר מר שלמא משמע ע"י שליח ואפשר דרב יהודה הוי סבר דודאי פשיטא ליה לרב נחמן דאסור לשלוח שאלת שלום ע"י שליח דאיכא דרך חיבה טפי ועל כרחק הוי סבר דמאי דקאמר נישדר לה מר היינו שישאל בעצמו דבהא אפשר דליכא משום הרגל חיבה כיון דאורחא דמילתא הכי הוא וחיובא נמי איכא לשאול בשלום כל אדם ואפילו לעכו"ם מפני דרכי שלום ומהדר ליה דבהא איכא איסורא דקול באשה ערוה ורב נחמן דלא שמיע ליה נמי אידך מימרא דשמואל דאסור לשאול בשלום אשה איכא למימר דע"י שליח קאמר, כן נראה לי:

3. תוספות מסכת קידושין דף ע עמוד ב

אין שואלין בשלום אשה כלל - והא דאמר בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פז.) איה שרה אשתך ששואלין בשלום האשה על ידי בעלה היינו דוקא בשאלת שלום אבל לשלוח לה בשלום אפילו ע"י בעלה אסור.

4. שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כא

סעיף ה

אסור להשתמש באשה כלל, בין גדולה בין קטנה, [טז] בין שפחה בין משוחררת, שמא יבא לידי הרהור עבירה. באיזה שמוש אמרו, ברחיצת פניו ידיו ורגליו, [ז] אפילו ליצוק לו מים לרחוץ פניו ידיו ורגליו אפילו אינה נוגעת בו, ח והצעת המטה יח] בפניו, ומזיגת הכוס. הגה: וי"א דהוא הדין באכילה עמה בקערה נמי אסור בכל ערוה כמו באשתו נדה (בנימין זאב סימן קמ"ג). ט יט] ויש מקילין בכל ז' } אלה, דלא אסרו דברים של חבה רק באשתו נדה (רשב"א אלף קמ"ח /קפ"ח). כ] וי"א דכל זה אינו אסור רק במקום ייחוד, אבל במקום שרוב בני אדם מצויים כגון במרחץ, י (ה) מותר לרחוץ מעובדות כוכבים ח' } שפחות, וכן נוהגים (מרדכי פ' אע"פ בשם הר"ש בר ברוך). כא] וי"א דכל שאינו עושה דרך חבה, יא (ו) רק כוונתו } ג } לשם ט' } שמים, מותר. לכן נהגו להקל בדברים אלו (תוספות סוף קדושין). כב] י"א דאין לנהוג אפילו עם אשתו בדברים של חבה, יב כגון <א> י' } לעיין ברישיה אם יש לו כינים, בפני אחרים (נ"י פרק חזקת הבתים).

5. חלקת מחוקק סימן כא

(ז) אין שואלים בשלום אשה כלל. כלומר אפילו שלא לשלוח לה שלום רק לשאול על שלומה גם זה אסור רק לבעלה מותר לשאול מה שלום הגברת והטעם פשוט כי באולי האחר יגיד לה שפלוני שאל על שלומך ויבאו לידי חיבה אבל לשלוח אפילו ע"י בעלה אסור והכי איתא בהדיא בב"מ פ' השוכר דף פ"ז (דע"י אחר אסור לשאול בשלומה) דקאמר ע"י בעלה שאני משמע בהדיא מה שמותר על ידי בעלה אסור ע"י אחר ובב"ת השוה אחרים לבעלה והוא נגד הגמר'

הנ"ל דאמרה בפ"י ע"י בעלה שאני ועיין בב"ח מ"ש דבתחלת האיגרת יכול לשאול בשלום זוגתו אך לבסוף אסור לכתוב ותאמר שלום לזוגתך:

6. פתחי תשובה אבן העזר סימן כא

סעיף ו (ד) אפי' ע"י שליח. וצ"ע גבי אלישע שאמר לגיחזי רויץ נא לקראתה ואמר לה השלום לך כו' הגהת יד אפרים. ולפי דברי הריטב"א סוף קדושין שהבאתי בס"ק הקודם לק"מ):

7. חידושי הריטב"א מסכת קידושין דף פב עמוד א

הכל לפי דעת שמים. וכן הלכתא דהכל כפי מה שאדם מכיר בעצמו, אם ראוי לו לעשות הרחקה ליצרו עושה ואפילו להסתכל בבגדי צבעונין של אשה אסור כדאיתא במסכת עבודה זרה (כ' ב'), ואם מכיר בעצמו שיצרו נכנע וכפוף לו ואין מעלה טינא כלל מותר לו להסתכל ולדבר עם הערוה ולשאול בשלום אשת איש, והיינו ההיא דרבי יוחנן (ב"מ פ"ד א') דיתבי אשערי טבילה ולא חייש איצר הרע, ורבי אמי דנפקי ליה אמהתא דבי קיסר (כתובות י"ז א'), וכמה מרבנן דמשתעי בהדי הנהו מטרוניייתא (לעיל מ' א'), ורב אדא בר אהבה שאמרו בכתובות (שם) דנקיט כלה אכתפיה ורקיד בה ולא חייש להרהורא מטעמא דאמרן, אלא שאין ראוי להקל בזה אלא לחסיד גדול שמכיר ביצרו, ולא כל תלמידי חכמים בוטחין ביצריהן כדחזינן בשמעתין בכל הני עובדין דמיייתנן, ואשרי מי שגובר על יצרו ועמלו ואומנתו בתורה, שדברי תורה עומדים לו לאדם בילדותו ונותנין לו אחרית ותקוה לעת זקנתו, שנאמר עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו.

8. ערוך השולחן אבן העזר סימן כא

להביט במקומות המכוסים שבה בימי נדתה כמ"ש ביו"ד סי' קצ"ה:

סעיף ז

אסור להשתמש באשה כלל בין גדולה בין קטנה בין שפחה בין משוחררת שמא יבא לידי הרהור עבירה [רמב"ם] וגם שלא להרגילן להיות בין האנשים [רש"י קדושין ע'] באיזה שימוש אמרו ברחיצת פניו ידיו ורגליו אפילו ליצוק לו מים לרחוץ פניו ידיו ורגליו אסור ואפילו אינה נוגעת בו והצעת המטה בפניו ומזיגת הכוס דכל דבר שאשה עושה לבעלה דרך התקרבות אסור לאשה זרה לעשות לו וכ"ז כשהיא עושה לא דרך שירות אבל דרך שירות נראה שאין אסור בדבר [נ"ל] אבל לרחוץ פניו ידיו ורגליו פשיטא שאסור בכל ענין דזהו התקרבות יתירה וי"א דה"ה באכילה עמו בקערה אחת נמי אסור והכי מסתבר דאין לך קירוב גדול מזה ואף שיש מקילים באכילה או להושיט מידו לידה ורק באשתו נדה אסור מ"מ הירא את דבר ד' ירחק מכמו אלה אמנם בבתו ואחותו לא שייך זה האיסור דאין זה קירוב דעת דדרך העולם כן הוא ולא שייך שיבא קילקול מהם ויש מי שאומר דאין האיסור רק במקום יחוד אבל במקום שהרבה מצויים שמה אין איסור בזה ומטעם זה יש שנהגו לרחוץ מהשפחות במרחץ וכתב ע"ז רבינו הב"י שדבר זה אסור להעלותו על לב וחלילה לאיש ישראל לרחוץ מהם ואיזה תלמיד טועה כתב כן וי"א עוד דכל שאינו עושה דרך חיבה ורק כוונתו לשם שמים כמו לרקד עם הכלה מותר ושומר נפשו ירחק מזה דרחוק שלא לבא לידי הרהור והיא מצוה הבאה בעבירה וי"א דאפילו עם אשתו אין ראוי להתנהג בדברים של חיבה יתירה בפני הבריות כמו לעיין בראשו וכיוצא בזה ואין לך יפה מן הצניעות כללו של דבר השם אורחותיו ומעגלותיו לא יכשל לעולם ואשר לא ישים אל לבו יפול ברשת היצה"ר כי חזק הוא ממנו:

סעיף ח

אין שואלין בשלום אשה כלל אפילו ע"י שליח ואפילו ע"י בעלה אסור לשלוח לה דברי שלומים אבל מותר לשאול לבעלה איך שלומה והטעם שאין שואלין בשלום אשה דשמה מתוך שאילת שלום אפילו ע"י שליח יהיו רגילין זה עם זה ויבואו לידי חיבה [רש"י שם] ולפ"ז אין האיסור רק בשאילת שלום שיש בזה קירוב דעת ואהבה אבל לאמר לה צפרא טבא וכה"ג נראה דאין אסור ולשאול לאחר מה שלום אשה פלונית י"א דגם זה רק ע"י בעלה שרי ולא ע"י אחר [חמ"ח] ויש מתירין [ב"ח] ולשאול לאשה על שלום אישה שרי [מהרש"א ב"מ פ"ז א] ויש רוצים לאסור מטעם קול

באשה ערוה ואינו נראה דבסתם דיבור לא נאסרה עם הנשים ורק בקול ערב שהשומע נהנה מזה [שם] ולכתוב במכתב פרישת שלום לזוגתך או ותאמר שלום לזוגתך אסור דזהו שאילת שלום ע"י בעלה אבל לשאול בשלומה במכתב מותר דהרי שואל לבעלה איך שלומה ובבתו וכלתו ואחותו נראה דאין איסור כלל בשאילת שלומם דלא שייך בהן קירוב דעת דדרך ארץ כן הוא שהאב שואל בשלום זרעו וחוב הוא עליו וכן אחיו לאחותו ועקרי העניינים האלה תלוי הכל לפי דעת ויראת שמים ואם יצרו נכנע וכפוף לו ואין מעלה טינא בלבו כלל אין חשש בשאילת שלום [ריטב"א שם] ולכן מצינו באלישע שאמר למשרתו רוץ נא לקראתה ואמר לה השלום לך אך משם אין ראייה דע"פ הדיבור עשה הכל שהרי נביא היה [וצ"ע מב"מ פ"ז. אלא דצ"ל מדכתיב בתורה למידין הימנה וא"כ גם מאלישע ראייה]:
סעיף ט

אין לתמוה על המנהג שנהגו בכל תפוצות ישראל כשבאים אורחים לבית בעה"ב ואשת הבעה"ב מכבדם מאכילם ומשקם ומוזגת להם כוסות והרי אין משתמשים באשה דאין איסור כלל בזה ולא מיבעיא אם הבעה"ב מיסב עמהם דהרי היא משמשת לפניו אלא אפילו אינו מיסב עמהם כיון שאיננה עושה דרך שימוש התקרבות אלא מפני הכנסת אורחים ומפני שעליה מוטל כל צרכי הבית אין איסור בדבר וכן באכסניא כשבעלת האכסניא מוזגת כוסות להאורחים אין זה דרך שימוש התקרבות אלא דרך שירות [נ"ל]:

תוספות מסכת קידושין דף ע עמוד ב

אין שואלין בשלום אשה כלל - והא דאמר בהשוכר את הפועלים (ב"מ דף פז.) איה שרה אשתך ששואלין בשלום האשה על ידי בעלה היינו דוקא בשאילת שלום אבל לשלוח לה בשלום אפילו ע"י בעלה אסור.